1
. ކޮވިޑުން އިޤްތިޞާދަށް
ކުރި އަސަރު
ލިޔުނީ: ޢަބްދުاله ޒަކަރިއްޔާ
ކޮވިޑް19- ނުވަތަ SARS-CoV-21(Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus -2) އަކީ ގްރޫޕަށް
]1[
ނިސްބަތްވާ ބަލިތަކުގެ ވައްތަރެކެވެ . ކޮވިޑްގެ ބައެއް ބަލިތަކަކީ އާދައިގެ ރޯގާގެ ޢަލާމާތްތަށް ފެނުމުގެ އިތުރުން ނޭވާލުމުގެ ނިޒާމަށް
އިންތިހާއަށް ނުރައްކާތެރި، ދިފާޢީ ނިޒާމު ބަލިކޮށްލައި މަރަށް ހުށަހެޅުމުގެ ނުރައްކާ އޮތް ގައިންގަޔަށް އަރާ ބައްޔެކެވެ[2]. ކޮވިޑް19- އަކީ
ޞިއްޙީ ގޮތުން ދިމާވި ބޮޑު ނުރައްކަލަކަށް ވުމުގެ އިތުރުން ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ހީނުކުރާވަރުގެ ބޮޑެތި ގެއްލުންތައް ކުރިމަތިވިއެވެ. މި ބަލީގެ ފުރަތަމަކޮޅު
ގިނަ ބަޔަކަށް އޭގެ ސީރިއަސްކަން ނުވިސްނި އަދި މީހުން މަރުވަމުންދާ ނިސްބަތަކީ ކޮވިޑް19- ނެތް ނަމަވެސް މީހުން މަރުވާ ނިސްބަތްކަމަށާއި މިއީ އާދައިގެ
ރޯގާއެއްކަމަށް ދުނިޔޭގެ އެކި ޤައުމުތަކުގެ ލީޑަރުން ދިޔައީ ބުނަމުންނެވެ. މިގޮތުން ކުރީގެ އެމެރިކާގެ ރައީސް ޑޮނަލްޑް ޓްރަމްޕް ވިދާޅުވަމުންދިޔަ ބަސްފުޅުތައް
ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ. ހަމަ މިއާއެކު، ރައީސް ޓްރަމްޕް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ރިޕަބްލިކަން ޕާރޓީގެ ބައެއް މެންބަރުން ވެސް ވަނީ މިކަމަށް ތާއީދުކޮށް، ބަލިން
ރައްކާތެރިވުމަށް އެމެރިކާގެ ސެންޓަރ ފޮރ ޑިޒީޒް ކޮންޓްރޯލް (ސީ.ޑީ.ސީ) އިން ކޮށްފައިވާ އިލްތިމާސްތަކަށް ސީދާ ދެކޮޅު ހަދާ ބޮޑެތި އެއްވުންތައް ވެސް
ބާއްވާފައެވެ. ބޮޑެތި އިވެންޓްތަކާއި އެއްވުންތަކަށް ފަހު ކޮވިޑް19-ގެ ކްލަސްޓަރތައް އިތުރުވެ، ބަލިޖެހެމުންދިޔަ މީހުންގެ ޢަދަދު އިންތިހާއަށް އިތުރުވެ، ގިނަ
ޤައުމުތަކެއް ފުރަބަންދަށް (ލޮކްޑައުން އަށް) ދިޔައެވެ. މިގޮތުން، 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލް މަހާ ހަމައަށް އައިއިރު ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކެއް ވަނީ ލޮކްޑައުންގައި
މަދުވެގެން 25 ދުވަސް ހޭދަކޮށްފައެވެ. އަދި މީގެ ތެރެއިން ގިނަ ޤައުމުތަކެއް ވަނީ 85 ދުވަހާއި 100 ދުވަހާއި ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ލޮކްޑައުންކޮށްފައެވެ[3]
.
1ނޮވެލް ކޮރޯނާ ވައިރަސް ފަދަ ނަންތައް ވެސް މިބައްޔަށް ކިޔައެވެ.
6 ސީ.އެމް.އާރު | ވޮލި އުމް 7
Volume07 | CMR

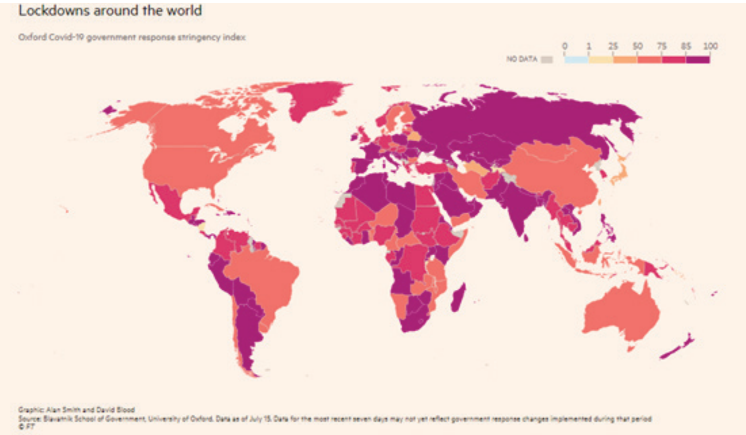

ލޮކްޑައުންއާއެކު ދަތުރުފަތުރު ހުއްޓި، ޚާއްޞަކޮށް އެ ޞިނާޢަތަށް ބަރޯސާވާ ޤައުމުތަކުގެ އިޤްތިޞާދުތައް ކުޑަކަކޫޖައްސާލިއެވެ. ހަމަމިއާއެކު، ސިޔާސަތުތައް
އެކަށައަޅާ ބޭފުޅުން، އިޤްތިޞާދީ ހީނަރުކަމުން އަރައިގަތުމަށް އަވަސް ހައްލުތައް ހޯދުމަށް ޤާނޫނީގޮތުން ކޮށަންޖެހޭ މަގުތައް ކޮށަމުން ދިޔައެވެ.
[4]
މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެއިން ވެސް ވަނީ ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅާފައެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ބޭންކުތަކުން މޮރޮޓޯރިއަމް ދީގެން ލޯނު ނަގާފައިވާ
ފަރާތްތަކަށް ލުއިފަސޭހަ ގޮތްތައް ހޯދައިދިނުން، ވިޔަފާރިތަކަށް ކުޑަ އިންޓަރެސްޓެއްގައި ލޯނުލިބޭނެ ގޮތްތަކާއި، ގްރޭސް ޕީރިއަޑް އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތްތައް
]5[
ފަހިކުރުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ކޮވިޑްގެ އެކި ވޭރިއަންޓްތައް އިތުރުވެ، އިތުރު ފުރަބަންދަކަށް ދިއުމާއެކު، ދެވަނަ މޮރޮޓޯރިއަމްއެއް ބޭންކުތަކުން ދިނެވެ.
First Moratorium Second Moratorium
Moratorium Moratorium End Moratorium 20% Reduced Payment 20% Reduced
Start date date period for 6 months Payment
for 6 months
01 Mar 2020 31 Aug 2020 3 months (Sep/ Dec 2020– May 2021 3 months
Oct/Nov)
01 Apr 2020 30 Sep 2020 2 months (Oct/ Dec 2020– May 2021 2 months
Nov)
01 May 2020 31 Oct 2020 1month (Nov) Dec 2020– May 2021 1 month
ދިވެހިރާއްޖެ އަކީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތަށް ބަރޯސާވާ ޤައުމަކަށް ވެފައިވުމުން، ފުރަބަންދާއެކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިޤްތިޞާދީ ހީނަރުކަން ކުރިމަތިވިއެވެ. މިގޮތުން
2021 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު 29 ވަނަ ދުވަހާ ހަމައަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ކޮވިޑް19- ގެ 89,255 ކޭސް ފެނިފައިވާއިރު، މީގެތެރެއިން 69,939
މީހުންނަކީ ދިވެހިންނެވެ[6]. އަދި މީގެ ތެރެއިން 59% މީހުންނަކީ 21 އަހަރާއި 60 އަހަރާ ދެމެދުގެ މީހުންނެވެ. އަދި ކޮވިޑް ޖެހުނު މީހުންގެ 58% އަކީ
ފިރިހެނުންނެވެ. ބަލިޖެހުނު ގިނަ މީހުންނަކީ މަސައްކަތްކުރާ ޢުމުރުފުރައިގެ ފިރިހެނުންނަށްވުމުން އިޤްތިޞާދަށް އެރި ލޮޅުން އިތުރުވިއެވެ. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
މަސައްކަތްކުރާ އާބާދީގައި ނިސްބަތުން ފިރިހެނުން ގިނަވުމުންނެވެ. މިގޮތުން މާލެ ސަރަހައްދުގެ މަސައްކަތްކުރާ އާބާދީގެ 61% އަދި އަތޮޅުތެރޭގެ މަސައްކަތްކުރާ
އާބާދީގެ 58% އަކީ ފިރިހެނުންނެވެ[7]. ވުމާއެކު، ވަޒީފާއަދާކުރާ ގިނަބަޔަކު ބަލިހާލުގައި އުޅެންޖެހުމުން، އެބައިމީހުންގެ އާމްދަނީއަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރިއެވެ.
އިޤްތިޞާދަށް އެރި މި ބޮޑު ލޮޅުމުން ސަލާމަތްވުމަށް ޕޮލިސީ ލެވެލްގައި އެޅި ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި، ވަޒީފާ ގެއްލުނު ނުވަތަ އާމްދަނީއަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރި 22,946
ފަރާތްތަކަށް އިންކަމް ސަޕޯރޓްގެ ގޮތުގައި 421 މިލިޔަން ރުފިޔާ ދައުލަތުން ދޫކުރުން ހިމެނެއެވެ[8]. އަދި ހަމައެހެންމެ، ކަރަންޓު އަދި ފެން ބިލުތަކުން ޑިސްކައުންޓް
ދިނުމުގެ އިތުރުން ކުޑަ އިންޓަރެސްޓް ރޭޓެއްގައި ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކަށާއި އަމިއްލަ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ލޯނުގެ އެހީ ވެސް ފޯރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.
އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ހިންގާފައިވާ ފްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި އެވަނީއެވެ.
ސީ.އެމް.އާރު | ވޮލި އުމް 7 7
Volume07 | CMR

ޕްރޮގްރާމް ތަފުސީލު
އިންކަމް ސަޕޯޓް އެލަވަންސް 21 ޖުލައި 2021 ގެ ނިޔަލަށް 22,946 ފަރާތަކަށް 421 މިލިޔަން ރުފިޔާގެ
އެހީ
ސަރުކާރުން ދޫކޮށްފައިވާ ބިންތަކުގެ ކުލި ފަސްކުރުން 2020 ވަނަ އަހަރުގެ 3 އަދި 4 ވަނަ ކުއާޓަރގެ ބިމުކުލި 6 މަސްދުވަހުގެ
މުއްދަތަކަށް ފަސްކޮށް، 1 ޖޫން 2021 އިން ފެށިގެން ދައްކާގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން
ޑެޓް މޮރޮޓޯރިއަމް މާރިޗު 2020 އިން ފެށިގެން 6 މަސްދުވަހަށް ލޯނުދެއްކުން ފަސްކުރުން . އަދި
އިތުރު 6 މަސްދުވަހަށް 20% ގެ ލުއިދިނުން .
މަތީ ތަޢުލީމުގެ ލޯން ސްކީމުން ލުއި ދިނުން[9] 2020 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗް މަހުން ފެށިގެން 6 މަސްދުވަސް ވަންދެން ލޯނުތަކަށް
އެއްވެސް ފައިސާއެއް ދައްކަން ނުޖެހޭގޮތަށް ނިންމުން.
ރާއްޖޭން ބޭރުގައި ކިޔަވާކުދިންނަށް މާލީ އެހީ ދިނުން[11] ޝަރުޠު ހަމަވާ ކޮންމެ ދަރިވަރަކަށް އިތުރު 2 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ވާވަރުގެ
ސްޓައިޕެންޑްގެ ހިލޭ އެހީ އަދި ގިނަވެގެން ދުވާލަކަށް 50 ޑޮލަރާ ހަމައަށް ކޮންމެ
ދަރިވަރަކަށް އެލަވަންސެއް ހަމަޖެއްސުން.
ކަރަންޓް ބިލްގެ ޑިސްކައުންޓް[10] 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް އަދި މޭ މަހުގެ ކަރަންޓް ބިލުން 40% ޑިސްކައުންޓް
ފެން ބިލްގެ ޑިސްކައުންޓް 2020 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް އަދި މޭ މަހުގެ ފެން ބިލުން 30% ޑިސްކައުންޓް
ކުޑަ އިންޓަރެސްޓް ރޭޓެއްގައި ލޯނުގެ އެހީ 6% އިންޓަރެސްޓްގައި އަމިއްލަ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށާއި ވިޔަފާރިތަކަށް 966.9
މިލިޔަން ރުފިޔާ އާއި 8 މިލިޔަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު. ޖުމުލަ 1.09 ބިލިޔަން ރުފިޔާގެ
މިންވަރަށް ލޯނު ދޫކުރުން.
ކޮވިޑް19- އިން އަރައިގަތުމަށް ޖުމުލަ 2.15 ބިލިޔަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކޮށްފައިވެއެވެ[12]. އާމްދަނީ ދަށަށް ދިއުމާއި، ދަތުރުފަތުރު މަދުވުމުން، ޢާންމުންގެ
މެދުގައި ނުތަނަވަސްކަން އިތުރުވެ، ކާބޯތަކެތި ގަނޑުކޮށް ގަނެ ޖަމާކުރުމުގެ ސިލްސިލާއެއް ފެށުނެވެ. ސަރުކާރުން ކުރަމުންދިޔަ އިލްތިމާސްތަކަށް
ވިސްނުމުގެ ބަދަލުގައި ބަނޑަށްޖެހިއްޖެއްޔާ ޢާއިލާއަށް ވާނެ ގޮތަކާމެދު ވިސްނާ ވިސްނުން އިތުރުވެ، ކާބޯތަކެތި ވިއްކުމުގައި ވިޔަފާރިތަކުން ކޮންޓްރޯލް
އުސޫލުތައް ޤާއިމްކުރިއެވެ. އަދި ގިނަ ބަޔަކު ލޮކްޑައުންގެ ކުރިން ބޭނުންވާވަރަށްވުރެ މާގިނައިން ތަކެތި ގަތުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުން، ޑިމާންޑް އުފުލުމާއި،
ސަޕްލައި ސައިޑަށް އައި ޝޮކްގެ ސަބަބުން އަގުތަށް ބޮޑުވެގެން ދިޔައެވެ.
ވުމާއެކު، އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ހަލުއިކުރުމަށް އިތުރު ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް ސަރުކާރަށް މަޖުބޫރުވިއެވެ. ހަމަމިއާއެކު ސަރުކާރުގެ ވަޢުދެއްކަމުގައިވާ މިނިމަމް ވޭޖް
ތަޢާރަފުކުރުން ފަދަ ޤާނޫނުތަކުން އެންމެ އާދައިގެ ވަޒީފާތަކަށް ލިބޭ މުސާރަ ކުރިއަށްވުރެ ބޮޑުވެގެން ދިޔައެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގެ އާންމު ވަޒީފާތައް
އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އުފާވެރިކަން ލިބުނެވެ. މިނިމަމް ވޭޖް ޤާނޫނު ވުޖޫދުވުމަކީ ޓުއަރިޒަމް ސެކްޓަރ ރިވައިވްކުރަންފަށާފައިވާ ދުވަސްކޮޅުގައި ވިޔަފާރީގެ ޚަރަދުތަށް
އިތުރުވާނެ ކަމެއްކަމުން ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ އަށް ވެސް ލުއި ގޮތްތަކެއް ހޯދައިދޭންޖެހުނެވެ. ކޮވިޑް19- އާއި ގުޅިގެން ރިޒޯޓް ވިޔަފާރިތަކަށް ލުއިގޮތްތަކެއް ހޯދައިދީ
އިޤްތިޞާދު ކޮޅަށްޖެހުން އަވަސްކުރުމަށް ރިޒޯޓްތަކުގެ ކުލި ފަސްކުރުމުން ދަޢުލަތަށް ލިބޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރި އާމްދަނީ 1 ބިލިޔަނެއްހާ ރުފިޔާއަށް ދަށަށް ދިޔައެވެ.
2 ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވސް އަދި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން
3 ހަމައެކަނި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން
8 ސީ.އެމް.އާރު | ވޮލި އުމް 7
Volume07 | CMR

ކޮވިޑް - 19 އިން ލިބުނު އިޤްތިޞާދީ ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް ގިނަ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިކަމުގައި ވިޔަސް، ވަޒީފާ ގެއްލުނު ބައެއް ފަރާތްތަކަށް
މަޖުބޫރުވީ މާލެ ދޫކޮށް އަނބުރާ އަތޮޅުތަކަށް ދާށެވެ. އިޤްތިޞާދީ ހީނަރުކަމުން އަރައިގަނެވޭނެ އަލިމަގެއް ފެނުނުކަމުގައި ހީކޮށްގެންތިއްބާ ދެން
ފެނިގެން ދިޔައީ ކޮވިޑް - 19 ގެ އިތުރު ވޭރިއަންޓްތައް ފެތުރެންފެށިތަނެވެ. ނަސީބު ދިމާކުރިގޮތުން މި ވޭރިއަންޓްތައް ރާއްޖޭގައި ފެތުރެންފެށީ
އެންމެ ގިނައިން ޓުއަރިސްޓުން ޒިޔާރަތްކުރާ މަސްތަކެއްގައެއްނޫނެވެ. ހަމަމިއާއެކު، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ތަސައްވުރު ރަނގަޅުވެ، 2021
ގެ އޮކްޓޫބަރު މަހު ކްރެޑިޓް ރޭޓިންގ CCC އިން -B އަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމަށް Fitch Rating އިން ވަނީ އިޢުލާނުކޮށްފައެވެ[13].
ދުނިޔޭގެ އެކި ޞަރަޙައްދުތަކާއި، މުޅި ދުނިޔޭގެ ރިއަލް ޖީ.ޑީ.ޕީ. އެވްރޭޖް އަށް ބަލާއިރު، ކޮވިޑް19- ގެ ސަބަބުން 2020 ވަނަ އަހަރަކީ
ރިއަލް ޖީ.ޑީ.ޕީ ދަށަށް ދިޔަ އަހަރެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އެންމެ ގިނައިން ޓޫރިސްޓުން އަންނަ ޔޫރަޕްގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި 2022 އަދި
މިހިނގާ 2023 ގައި ވެސް ދަށަށް ދާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވުމަކީ އޭގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވާނެ ކަމެކެވެ4.
ސަ ރަ ޙަ އް ދު 2023 2022 2021 2020 2019
އިރުމަތީ އޭޝިއާ އަދި ޕެސިފިކް 5.2% 5.1% 7.1% 1.2% 5.8%
ޔޫރަޕް އަދި މެދުތެރޭ އޭޝިއާ 2.9% 3.0% 5.8% -2.0% 2.7%
ލެޓިން އެމެރިކާ އަދި ކެރީބިއަން 2.7% 2.6% 6.7% -6.4% 0.8%
މެދުއިރުމަތި އަދި އުތުރު އެފްރިކާ 3.4% 4.4% 3.1% -4.0% 0.9%
ދެކުނު އޭޝިއާ 6.0% 7.6% 7.0% -5.2% 4.4%
ސަބް-ސަހާރަން އެފްރިކާ 3.8% 3.6% 3.5% -2.2% 2.5%
އެމެރިކާ 2.6% 3.7% 5.6% -3.4% 2.3%
ޔޫރަޕް 2.1% 4.2% 5.2% -6.4% 1.6%
ޖަޕާން 1.2% 2.9% 1.7% -4.5% -0.2%
ދުނިޔޭގެ އެވްރޭޖް 3.2% 4.1% 5.5% 3.4% 2.6%
2021 4 ވަނަ އަހަރުގެ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ އަންދާޒާ އަދި 2022 އާއި 2023 އަށް ލަފާކުރާ މިންވަރު ސީ.އެމް.އާރު | ވޮލި އުމް 9 7
CMR |Volume07

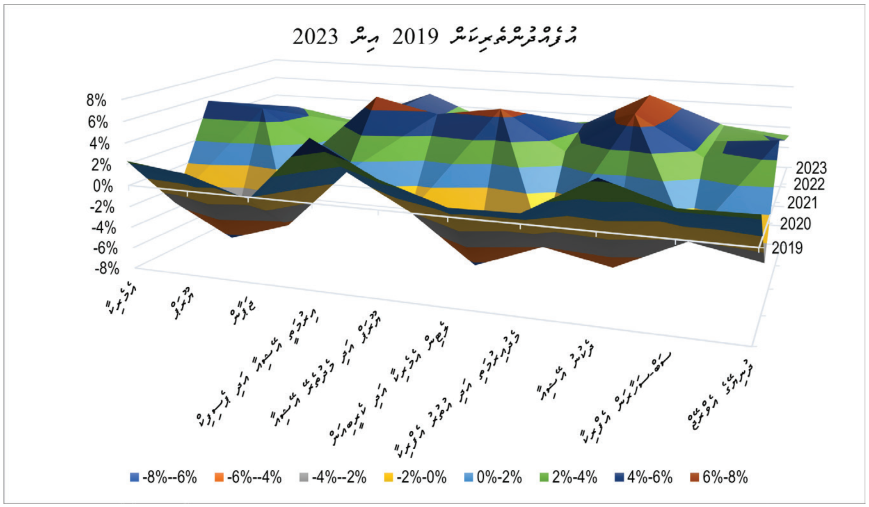

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު އެންމެ ބޮޑަށް ބަރޯސާވާ ޞިނާޢަތްތައްކަމަށްވާ ޓުއަރިޒަމް، ކޮންސްޓްރަކްޝަން/ރިއަލް އެސްޓޭޓް އަދި
މަސްވެރިކަމަށް ބަލާއިރު، 2020 ވަނަ އަހަރު ވަނީ ޓުއަރިޒަމް ފިޔަވައި އެހެން ގިނަ ޙަރަކާތްތައް 2019 އާއި ދާދި އެއްހަމައެއްގައި
ހިފެހެއްޓިފައެވެ. 2020 ވަނަ އަހަރަކީ މަސްވެރިކަން ރަނގަޅު އަހަރެކެވެ[15]. ރިޒޯޓްތަކުން ވަޒީފާ ގެއްލުނު ފަރާތްތަކާއި
އަދި ފްރީލާންސް މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ވެސް މަސްވެރިކަމާ ގުޅުނެވެ. އަދި ކޮވިޑް - 19 ގެ ދަތިކަމުގައި،
މަސްވެރިކަމާމެދު ބައެއް ފަހަރު ފެންނަ ކިލަނބުގޮތް ބަދަލުވެ، މަސައްކަތްކޮށްގެން ފައިސާ ހޯދުމުގެ މުހިންމުކަމަށް ސަމާލުކަން
އިތުރުވިއެވެ. ދައުލަތުގެ އެހީއަށް ބަރޯސާވުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅުގޮތް ނޫންކަމުގައި ސޯޝަލް މީޑިއާގައި ޒުވާނުން ހާމަކުރަމުން
ދިޔައެވެ. މިގޮތުން ރިޒޯޓްތައް ބަންދުވުމުން އާމްދަނީ ހުއްޓުނު ފަންނާނުން ވެސް މަސްވެރިކަމާ ގުޅުނު ޚަބަރުތައް ޢާންމުވިއެވެ.
މިއީ ރަނގަޅު ފާލެކެވެ. އިޤްތިޞާދީ އަޑިގަނޑަކުން އަރައިގަތުމަކީ އެންމެން ގުޅިގެންނޫނީ ނުކުރެވޭނެ ބުރަ މަސައްކަތެކެވެ. ދިވެހި
ރައްޔިތުންނަށާއި ސަރުކާރަށް ”ފުޑް ސެކިއުރިޓީ“ އަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަނޑުގޮވާންކުރުން
އިތުރުކުރެވުނެވެ. އަދި ދަނޑުވެރިކަމަށް ގެންނަ ތަކެތިން ނަގާ ޑިއުޓީ ކަނޑާލުމަކީ މިކަމަށް ލިބުނު އިތުރު ބާރެކެވެ.
އިޤްތިޞާދީ ދުވެއްޔާ، ދުނިޔޭގެ ސިޔާސީ މަޝްރަޙް ހުރިގޮތުން، ކޮވިޑް19- އަށް ފަހު ރިކަވަރީއަށް އިތުރު ދެތިން އަހަރު ނަގާނެކަމަށް ފެނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކޮވިޑް19- ގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވި އިޤްތިޞާދީ ގޮންޖެހުންތަކުން ލިބުނު ފިލާވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި އިޤްތިޞާދު ޑައިވާސިފައިކުރުމާއި،
ފުޑް ސެކިއުރިޓީއަށް ސަމާލުކަންދިނުމާއި، ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބޭނުން ފުރިހަމައަށް ކުރުމަކީ ރައްކާތެރިވުމުގެ ގޮތުން އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތަކެކެވެ.
10 ސީ.އެމް.އާރު | ވޮލި އުމް 7
CMR |Volume07

References

1. World Health Organisation, “Coronavirus Disease (Covid-19),” World Health Organisation, 10 January 2020. [Online]. Available: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1. [Accessed 31 July 2022].
2. S. Payne, “Family Coronaviridae,” in Viruses: From Understanding to Investigation, College Station, Elsevier Science, 2017, p. 149.
3. Financial Times, “Lockdowns Compared: Tracking Governments’ Coronavirus Responses,” 15 July 2022. [Online]. Available: https://ig.ft.com/coronavirus-lockdowns/. [Accessed 17 July 2022].
4. Bank of Maldives, “MORATORIUM,” 1 May 2020. [Online]. Available: https://www.bankofmaldives.com.mv/storage/file/81/1428/moratorium-faqs-en.pdf. [Accessed 15 July 2022].
5. Bank of Maldives, “Second Loan Moratorium,” 20 August 2020. [Online]. Available: https://www.bankofmaldives.com.mv/storage/file/183/2087/extension-of-moratorium-en.pdf. [Accessed 15 June 2022].
6. Ministry of Health, “Health Protection Agency: COVID-19 Statistics Dashboard,” 31 December 2021. [Online]. Available: https://covid19.health.gov.mv/dashboard/?c=0. [Accessed 15 June 2022].
7. Maldives Bureau of Statistics, “HIES 2019 – Employment,” 2019. [Online]. Available: http://statisticsmaldives.gov.mv/nbs/wp-content/uploads/2020/09/HIES2019-EA1-EA12-Tables.xlsx. [Accessed 12 July 2022].
8. Ministry of Finance, “Income Support Allowance,” 2021. [Online]. Available: https://www.finance.gov.mv/covid-19/individuals/income-support-allowance. [Accessed 10 June 2022].
9. Ministry of Higher Education, “Press Release on Student Loan Moratorium,” 26 March 2020. [Online]. Available: https://mohe.gov.mv/images/resources/announcements/deferred-repayment-of-student-loans-for-six-months-due-to-covid-19/IULAAN%20-%206%20masdhuvahah%20loan%20dhekkun%20las%20kurumaai%20behey%20updates.pdf. [Accessed 18 July 2022].
10. Government of Maldives, “Electricity Billing - Covid-19,” 27 March 2020. [Online]. Available: https://www.gov.mv/dv/covid19/publications/electricity-billing. [Accessed 5 July 2022].
11. Ministry of Higher Education, “Covid-19 Aid Relief for Stranded Students and Students Facing Financial Hardship,” 14 May 2020. [Online]. Available: https://mohe.gov.mv/images/resources/resources/Covid%20Assistance%20Usool%20gazette-49-95.pdf. [Accessed 1 July 2022].
12. Ministry of Finance - Maldives, “Weekly Covid-19 Spending Report (as at 28th October 2021),” 1 November 2021. [Online]. Available: https://www.finance.gov.mv/public/attachments/P5ocPR8R9ornlasSmdoSs9N0zcadesPGHfuw8XNy.pdf. [Accessed 25 May 2022].
13. Fitch Ratings, “Fitch Upgrades the Maldives to ‘B-’; Outlook Stable,” 28 October 2021. [Online]. Available: https:/www.fitchratings.com/research/sovereigns/fitch-upgrades-maldives-to-b-outlook-stable-28-10-2021. [Accessed 19 July 2022].
14. World Bank, “Global Economic Prospects,” World Bank, 2021.
15. Maldives Monetary Authority, “Monthly Statistics - June 2022,” Maldives Monetary Authority, Male’ City, 2022.